VII. Dvarvietės ir kaimavietės
Manor and village sites

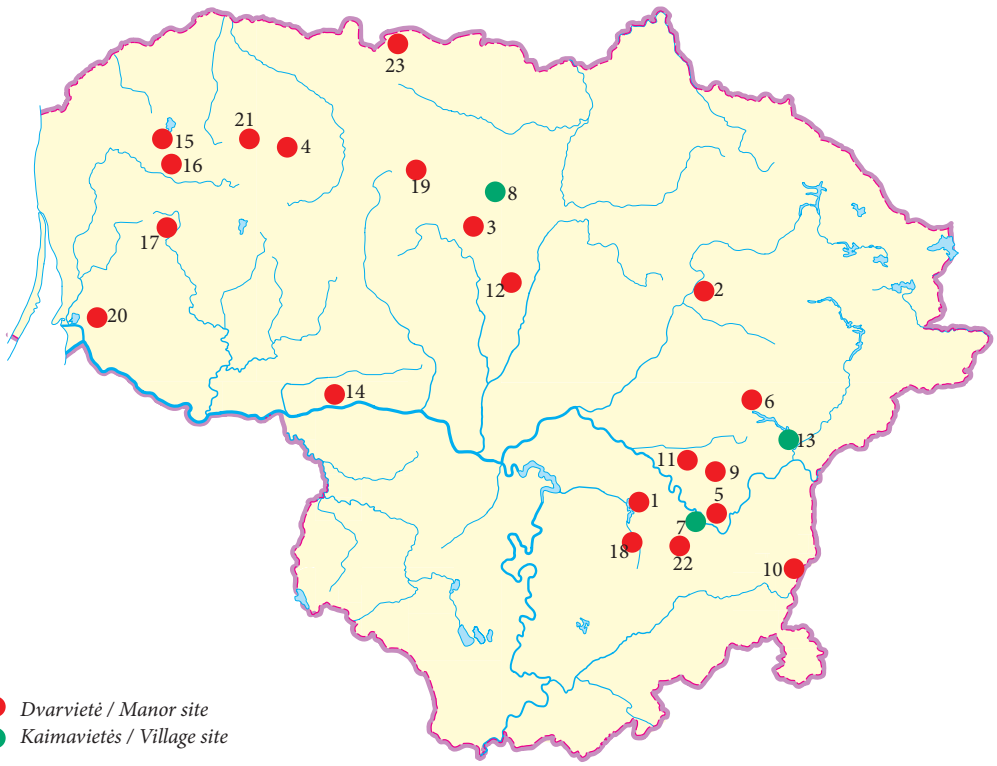

● *Dvarvietė / Manor site*
● *Kaimavietės / Village site*

1. *Abromiškės*
2. *Anykščiai*
3. *Baisogala*
4. *Biržuvėnai*
5. *Buivydiškės*
6. *Dubingiai (žr. VI)*
7. *Grigiškės (žr. I)*
8. *Kleboniškis*
9. *Maišiagala*
10. *Medininkai (žr. VI)*
11. *Musninkai*
12. *Paberžė*
13. *Pailgis*
14. *Panemunė (žr. VI)*
15. *Plateliai*
16. *Plungė*
17. *Rietavas*
18. *Semeliškės*
19. *Šiauliai*
20. *Šilutė*
21. *Telšiai*
22. *Trakai (žr. IX)*
23. *Žagarė (žr. II)*

Linas Girlevičius

Abromiškių ir Buivydiškių dvarų sodybos

Archeologiniai tyrimai **Abromiškių** dvaro sodyboje (UK 1721) iki šiol vykdyti 1998 ir 2007 m. 1998 m. L. Kvizikevičius atliko žvalgomuosius tyrinėjimus dvaro sodybos teritorijoje prieš kasant tranšėją dujotiekio trasos atkarpai iš Elektrėnų miesto į Abromiškių reabilitacijos ligoninę. Prie dvaro sodybą iš Š ribojančios Dvaro gatvės iškasti 6 šurfai, juose archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių neaptikta. 2007 m. ruošiantis dvaro atkūrimo darbams, archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai atlikti buvusioje reprezentacinėje dvaro sodybos dalyje (*ATL 2007 metais,* V., 2008, p. 256–259).

2010 m. birželio mėnesį žvalgomieji tyrinėjimai atlikti Abromiškių dvaro sodybos teritorijoje, Sanatorijos gatvės R pusėje esančiuose sklypuose, buvusioje ūkinėje dvaro dalyje. Čia archeologiniai tyrimai iki šiol nebuvo atliekami. Šioje dvaro sodybos dalyje numatoma atstatyti sudegusį XIX a. I pusėje statytą svirną (UK 26492), neužstatytoje teritorijoje į Š nuo svirno įrengti sporto aikštelę. Ištirti 9 šurfai, tyrinėtas 19 m² plotas (1 pav.). Tyrinėjimų metu archeologinių radinių aptikta 3 šurfuose. Kultūrinio sluoksnio storis juose siekia 30–100 cm. Dėl tyrimų metu buvusių gamtinių sąlygų apatinę kultūrinio sluoksnio dalį daugelyje tirtų vietų semia gruntinis vanduo. Taip pat tikėtina, kad gruntinio vandens lygis yra pakilęs dėl pastaruoju metu vykdytos ūkinės veiklos (pvz., vandeniui natūraliai nusidrenuoti trukdo dabartinė asfaltuota Sanatorijos gatvė, nepakankamas pralaidų pajėgumas ir kt.). Kita vertus, visa tyrinėta vietovė

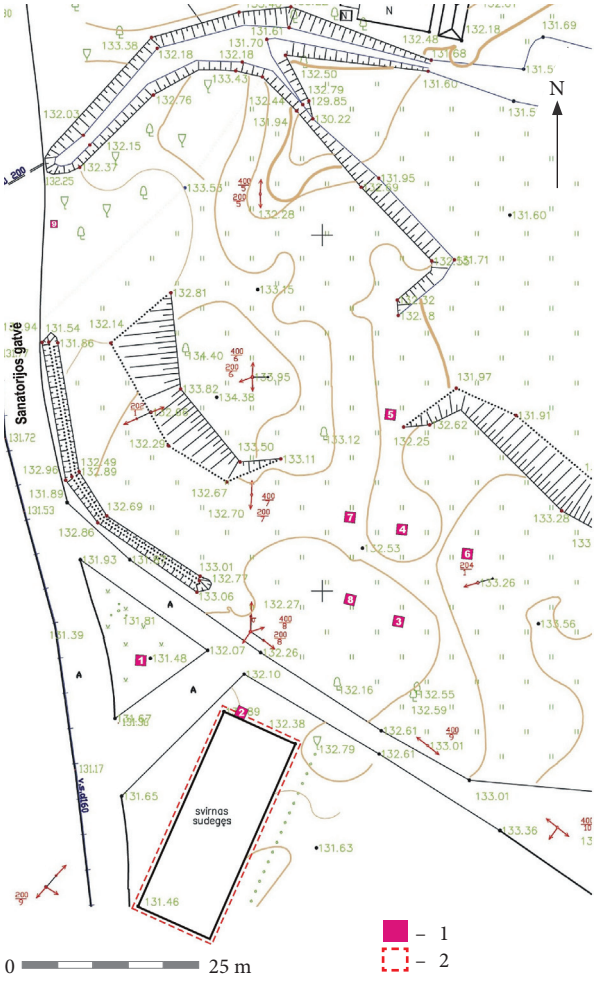

1 pav. Abromiškių dvaro sodybos tyrimų situacijos planas: 1 – šurfas, 2 – žvalgyta vieta. L. Girlevičiaus brėž.

Fig. 1. Situation plan of the field evaluation on the grounds of Abromiškės manor: 1 – test pit, 2 – surveyed site.

yra šaltiniuota. Šurfuose 1–3, 5, 8 archeologinių vertybių neaptikta. Archeologinių radinių aptikta tik šurfuose 4, 6, 7, esančiuose gana kompaktiškoje teritorijoje, maždaug 32–34 m atstumu nuo svirno ŠR sienos. Tačiau ir šiuose

0 3 cm

2 pav. Buivydiškių dvaro sodybos teritorijoje surastas čerpės fragmentas. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 2. A roof tile fragment found on the grounds of Buivydiškės manor.

šurfuose kultūrinis sluoksnis menkai intensyvus. Ankstyviausieji radiniai (smulkūs buitinės keramikos fragmentai ir žaliai glazūruoti kokliai) datuojami XVII–XVIII a. (perduoti LNM). Kasant šurfą 2, prie numatyto atstatyti svirno pamatų buvo tirta iki įžemio. Svirno pamatai krauti iš stambių akmenų. Jų įgilinimas nenustatytas – nebuvo gilinamasi nenorint sukelti pamatų avarinės būklės. Prie pamatų nedaug gilintasi ir pradėjus svirno pamatų tvirtinimo darbus, kurie atlikti 2010 m. spalio–lapkričio mėnesiais apie 16 m^2 plote. Šių darbų metu buvo atlikti žvalgymai, prie svirno pamatų vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių neaptikta.

2010 m. rugsėjo–spalio mėnesiais **Buivydiškių** buvusios dvaro sodybos fragmentų (UK 888) teritorijoje, renovuojamos šiluminės trasos vietoje apie 390 m^2 plote atlikti archeologiniai žvalgymai. Jie naujos informacijos suteikė nedaug – didžiojoje žvalgytos teritorijos dalyje kultūrinis sluoksnis suardytas ankstesnių žemės darbų metu. Aptikta tik keletas archeologinių radinių, iš kurių paminėtinas XVII a. datuojamas čerpės fragmentas (perduotas LNM) (2 pav.). Šios čerpės suradimo faktas leidžia materialiai pagrįsti dvaro istoriją tyrinėjusios istorikės Arimetos Vojevodskaitės teiginį, kad Buivydiškių dvaro branduolys dabartinio ansamblio vietoje susiformavo XVII–XVIII a. I pusėje.

The grounds of Abromiškės and Buivydiškės manors

A field evaluation (9 test pits, 19 m^2) was conducted at a construction site foreseen in the work area on the grounds of former Abromiškės manor (Elektrėnai Municipality). Test pits 4, 6, and 7 contained several 16th–18th-century finds. It was determined that the barn foundation was made of large loose fieldstones.

A field survey (about 390 m^2) was conducted at the site of the underground utility network renovation on the grounds of Buivydiškės manor (city of Vilnius). The cultural layers were partially destroyed during the Soviet era, but finds were discovered (Fig. 2). It is thought that the manor's nucleus was formed in the 17th – first half of the 18th century.

Linas Girlevičius

Semeliškių dvarvietė

Tyrimai Semeliškių (Elektrėnų sav.) dvarvietėje pradėti 1990 (*ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. II, p. 4–7), tęsti 1996 m. (*ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 316–318). Ankstyviausi radiniai datuoti XV a. Aptikta anksčiau dvarvietės teritorijoje stovėjusių pastatų lieka-